

enskilt ägande

Det privata ägandet torde för de flesta vara en omistlig del av tillvaron. Är det lika viktigt för alla politiska partier? Ingalunda!

Kommunisten och maoisten, professor Bo Gustavsson förklarade nyligen varför han lämnat sitt parti på den yttersta vänsterkanten och anslutit sig till socialdemokratin: "När socialdemokraterna började tala om löntagarfonder – när de alltså äntligen började ifrågasätta ägandet efter hundra år – då fick jag mig en knäpp. Och de verkade ju mena allvar också."

Det sa bara klick, eller snarare knäpp. Liknande ljud har flera hört.

Juristen och ledamoten av den socialdemokratiska partistyrelsen Sören Mannheimer framhöll i LO-tidningen att partiets mål inte kunde uppnås "under kapitalismen". Först måste nämligen enligt honom "delar av den privata äganderätten ersättas med olika former av kollektivt ägande".

Inte heller han är någon ropandes röst i öknen.

LO vill socialisera all mark, låt vara att det är en programpunkt som man i nuläget talar tämligen tyst om. Socialdemokraterna har inte ställt sig bakom detta långtgående krav – ännu. Det innebär ju att varje villaägare, varje sommarstugeägare, varje jordbrukare, varje skogsägare och varje privat företagare i princip skulle få sin egendom konfiskerad. Hur, ja det blir en senare fråga. Det är väl troligt att någon ersättning skulle utgå. Socialismen kostar ju pengar och kan enligt somliga, i likhet med brännvinslitern, aldrig bli för dyr.

Och vad gör de socialdemokratiska förtroendemännen i landets kommuner? Jo, de driver på utvecklingen, framför allt när det handlar om marken. I fjolårets valrörelse krävde exem-

pelvis partiet i Kalmar i sitt kommunala handlingsprogram att samhället skulle äga "all mark för bebyggelse". LO-tidningen poängterade ungefär samtidigt att man kanske borde "avskaffa den privata äganderätten till bostäderna och i stället låta människor till likvärdiga kostnader hyra sina bostäder".

Kollektivismens anhängare haver begärelse till sin nästas hus. Vad är nästa bud?

Attackerna mot det privata ägandet har främst koncentrerats till marken och bostäderna – samt givetvis till företagen via löntagarfonderna. Men vad säger att man tänker stanna där? Vad händer om positionerna kunnat flyttas fram? Var gör man slutligt halt i fråga om att socialisera enskild egendom? Vid TV:n eller tandborsten?

De flestas välstånd är skört. Åtskilliga lever i själva verket bara en vecka från fattigdomen, som någon uttryckt det. För dem är den privata äganderätten en buffert mot otryggheten och

beroendet av socialen. Ta bort den och hela världsbilden rasar.

Det är ytterst fråga om vilket samhällssystem vi vill ha.

Tror någon att demokrati och personlig frihet kan bestå i ett land där äganderätten är urholkad till oigenkännlighet och endast omfattar våra mest privata prylar? När vår ägandeglädje i övrigt får begränsas till den vi nu känner när vi tänker på SJ eller konkursmässiga Svenska Varv, hela folkets varv?

De strömningar som kan noteras inom socialdemokratien är illavarslande. Läger man samman allt som tyder på att marken förbereds för generalangrepp mot det enskilda ägandet blir det inga obetydligheter. Ser vi inte upp kan socialismen komma att förverkligas under den bekanta men föga sympatiska parollen "vad som är mitt är mitt, och vad som är ditt det skall vi förhandla om".

Matti Häggström